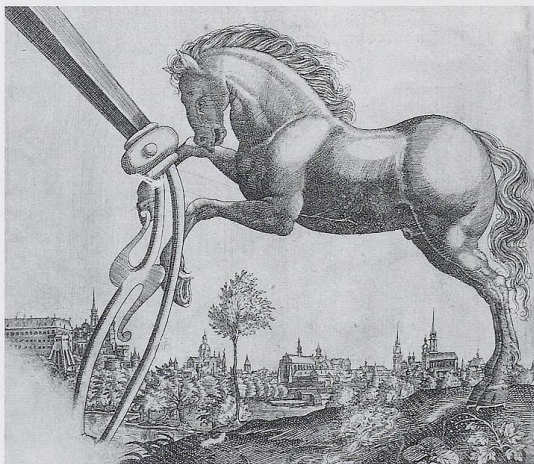

IWONA KĘDER, WALDEMAR KOMOROWSKI

4. Widok Krakowa od północnego zachodu, drzeworyt, użyty jako winieta na s. 158 w druku z oficyny Mikołaja Szarfenbergera *Constitutie, statuta i przywileje na walnych sejmiech koronnych od roku 1550 aż do roku 1581 uchwalone*; Biblioteka Jagiellońska

5. Tomasz Makowski, widok Krakowa od wschodu, fragment miedziorytu zamieszczonego w publikacji Krzysztofa Monwida Dorohostajskiego *Hippica to jest o koniach Xięgi*, Kraków 1603, księgi trzeciej, karta E[1]verso; egzemplarz w Bibliotece Jagiellońskiej

wypadku również znakiem dynastii panującej. Takie zestawienie niewątpliwie nie było dziełem przypadku, tym bardziej że rycina zdobi druk urzędowy. Dlatego nie bez znaczenia może być także szczególne wyeksponowanie budynku znajdującego się po lewej stronie kościoła Mariackiego, z którego widoczny jest przede wszystkim ogromny dach, przewyższający znacznie

dach kościoła. Gmach z takim nakryciem identyfikujemy jako Bróg (budynek przy ulicy św. Jana, dzisiaj numer 6), który swą nazwę wziął właśnie od niezwykle kształtu dachu. Dach był rzeczywiście bardzo wysoki (o czym informuje osobny, tylko temu budynkowi poświęcony drzeworyt¹⁹), lecz nie aż tak, by sięgał ponad kalenicę kościoła. Wyolbrzymienie dachu w rycinie zamieszczonej w *Konstytucjach* może mieć związek z przypadającym na czasy jej powstania apogeum walki z innowiercami. Bróg mieścił zbor protestancki, rycina powstała między pierwszym (1574) a drugim (1578) jego zniszczeniem w czasie tumultów antyprotestanckich²⁰, możemy zatem snuć przypuszczenia, że jej twórca chciał w ten sposób zwrócić uwagę na sprawę aktualną i drażliwą, mającą znaczenie nie tylko dla Krakowa, ale i całej Rzeczypospolitej.

Drugi z wczesnych widoków „krakowskich” powstał w 1597 roku, jako wykonana w technice drzeworytu ilustracja do kolejnego wydania *Kroniki wszystkiego świata* Marcina Bielskiego, przerobionego i uzupełnionego przez jego syna Joachima. Stanowi część większej kompozycji, w której zamiast całego miasta przedstawiono część Wawelu. Widok został niewątpliwie wykonany z natury, ukazuje drobiazgowo północną elewację zamku, z Kurzą Nogą, oraz skarbiec katedralny i część wieży Zygmuntońskiej²¹.